

яка має відповідну законодавчу базу. У реаліях українського сьогодення в нагоді може стати досвід німців щодо активної взаємодії приватних детективів і спецслужб.

Також, на думку фахівців, необхідним для української практики може бути впровадження етичного професійного кодексу, що діє в окремих країнах. Такі документи містять моральні принципи, моральні норми і правила поведінки суб'єктів детективної діяльності; спілкування між співробітниками; іншими державними інституціями; ними регулюються відносини взаємодовіри між приватними детективами та клієнтами; зобов'язання із замовниками; санкції, передбачені у випадку порушення кодексу.

Разом з тим національне законодавство України повинно самостійно розвиватися в напрямі врегулювання суспільних відносин, пов'язаних з приватною детективною діяльністю, враховуючи характер правової системи нашої держави, особливості українського менталітету, рівень правосвідомості громадян тощо.

Отже, законодавче врегулювання приватної детективної діяльності зробить детективну (розшукову) діяльність максимально ефективною, незалежною і належним чином захистить конституційні права громадян України.

Список використаних джерел

1. Проект Закону про приватну детективну (розшукову) діяльність № 10024 від 08.02.2019 року. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=65453 (дата звернення 20.10.2019).
2. Беззуб І. Приватна детективна діяльність: українські реалії та зарубіжний досвід. URL: http://nbuviap.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=2930:privatna-detektivna-diyalnist-ukrajinski-realiji-ta-zarubizhnijdosvid&catid=8&Itemid=350 (дата звернення: 22.10.2019).
3. Бугайчук К.Л. Інститут приватних детективів закордоном: порівняльно-правовий аналіз. *Право і безпека*. 2016. №1 (60). С. 7-13.
4. Мотуз М. Тенденції розвитку приватної детективної діяльності в Україні. URL: http://law.knu.ua/images/abook_file/conf2011_kpp_motuz.pdf (дата звернення: 22.10.2019).

Бідюк В.В.

*студент другого року магістратури
юридичного факультету*

*Тернопільського національного
економічного університету*

*Науковий керівник: к.ю.н., доцент, доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ТНЕУ
Ментух Н.Ф.*

ПРАВОВЕ СТАНОВИЩЕ ДОЧІРНЬОГО ПІДПРИЄМСТВА

Однією з організаційно-правових форм господарювання в Україні є дочірні підприємства.

В українському законодавстві по мірі його розвитку сформувалося декілька підходів до визначення поняття дочірнього підприємства [1, с. 50].

Так, на сьогоднішній день такому поняттю, як «дочірнє підприємство», в нашій державі приділяється досить мало уваги, оскільки, по-перше, жодним нормативно-правовим актом не надано вичерпного поняття «дочірнього підприємства», а по-друге, не передбачені особливості його створення, діяльності, ліквідації, реорганізації тощо.

На сьогодні ГК України розглядає дочірні підприємства як підприємства, які знаходяться у відносинах контролю-підпорядкування з іншим підприємством, а саме підпорядковані іншому підприємству за рахунок переважної участі контролюючого підприємства у статутному фонді та/або загальних зборах чи інших органах управління дочірніх підприємств, зокрема володіння контрольним пакетом акцій (ст.126) [2].

Варто зазначити, що згідно Закону України «Про спеціальний режим інноваційної діяльності технологічних парків» від 16.07.1999 р. дочірнє підприємство технологічного парку – це підприємство, створене для виконання проектів технологічного парку, єдиним засновником і власником якого є керівний орган технологічного парку [3].

Закон України від 7 грудня 2000 р. «Про банки і банківську діяльність» [4] визначає дочірнім підприємством (дочірнім банком), у якому материнський банк володіє не менше 50 % акціонерного (пайового) капіталу.

На думку Хандакової О.П. та Ноговіциної Н.І., до переваг дочірніх підприємств можна віднести наступні фактори: відповідальність за борговими зобов'язаннями лежить на головній компанії; маркетингова стратегія, яку ведуть дочірні підприємства, розробляється в головній компанії, яка виступає гарантом якості продукції і надає можливість використання репутації компанії і т. д; розрахунок і складання бюджету здійснюються бухгалтерією головної компанії; витрати дочірніх організацій покриває головна фірма.

Основними недоліками є: у дочірніх компаній є обмеження по використанню коштів основного капіталу, так як його поділ відбувається за певним планом, який встановлюється керівництвом основного підприємства; при банкрутстві основного підприємства дочірньому підприємству доведеться припинити свою діяльність, так як вся його прибуток буде перерозподілятися на погашення витрат[5].

С. Хєда у своїй роботі зазначає, що дочірнє підприємства – підприємство, контроль за управлінням і діяльністю якого здійснюється іншим (материнським) підприємством у силу володіння ним більшістю голосів у такому дочірньому підприємстві або згідно з укладенням між ними договору підпорядкування [6, с. 67].

О. Вінник вважає дочірнім підприємством господарську організацію, що перебуває під вирішальним контролем іншого підприємства (материнського або контролюючого). При цьому контроль над дочірнім підприємством може забезпечуватися різними шляхами, а саме: наявністю у засновника дочірнього підприємства права власності на закріплене за підприємством майно; володінням на праві власності контрольним пакетом акцій (відповідною часткою у статутному фонді) дочірнього підприємства; володінням більшістю голосів на загальних зборах акціонерів без наявності права власності на відповідну частку у статутному фонді дочірнього підприємства; укладанням

договору про підпорядкування керівництва дочірнього підприємства керівництву іншого підприємства; здійснення контролю за діяльністю правління та/або спостережної ради дочірнього підприємства без володіння відповідною часткою в його статутному фонді [7, с. 3].

Дочірнє підприємство являє собою самостійну юридичну особу, яка перебуває під впливом (контролем) материнського підприємства (холдингової компанії).

Так, як зазначається в зарубіжній літературі, що дочірня компанія - це компанія, яка належить та контролюється іншою компанією. Компанія-власник називається материнською компанією або іноді холдинговою компанією [8].

Узагальнюючим поняттям дочірнього підприємства є таке, що визначає його як господарську організацію (підприємство), діяльність якої повністю або частково контролюється іншою господарською особою (підприємством). Останню прийнято іменувати контролюючим або материнським підприємством. У світовій практиці існують різноманітні шляхи здійснення контролю за дочірнім підприємством.

Відповідно до ст. 126 ГК України дочірні підприємства віднесено до асоційованих підприємств (п. 1). Причому, на відміну від положень п. 8 ст. 63 ГК, у випадку простої залежності, яка виникає у разі якщо одне з підприємств має можливість блокувати прийняття рішення іншим підприємством, останнє законодавець називає залежним [2]. Дочірнім підприємством згідно з п.3 визнається тільки таке, що перебуває у вирішальній залежності, яка характеризується тим, що між підприємствами встановлюються відносини контролю-підпорядкування за рахунок переважної участі контролюючого підприємства в статутному фонді та/або органах управління іншого (дочірнього) підприємства, зокрема володіння контрольним пакетом акцій, має місце вирішальна залежність, для встановлення відносин вирішальної залежності необхідна згода відповідних органів Антимонопольного комітету.

У свою чергу відповідно до п. 1 ст. 118 ЦК України [9], який визнає залежним таке господарське товариство, коли іншому (головному) господарському товариству належать двадцять або більше відсотків статутного капіталу товариства з обмеженою або додатковою відповідальністю чи двадцять або більше відсотків простих акцій акціонерного товариства, дочірнє підприємство можна було б вважати залежним.

Ч.В. Чевичалова у своїй роботі зазначає, що визначення дочірнього підприємства, що міститься в ГК України сприятиме ще більшій плутанині у з'ясуванні правового статусу такого підприємства. Традиційно вітчизняна доктрина обстоювала принцип одноосібної належності дочірнього підприємства, і така позиція є виправданою, оскільки через можливість пакетного дрібнення статутного фонду дочірньої структури ми втрачаємо визначальну специфіку останньої і стикаємося із ситуацією, коли будь-яке господарське товариство з двома або більше засновниками можна визнати дочірнім відносно його засновника. А перехід контрольного пакету акцій, або інше перевстановлення відносин контролю-підпорядкування, які визначають дочірнє підприємство за ГК, тягне за собою реорганізацію, що може мати нескінченний характер [10, с. 73].

Таким чином, застосування поняття «дочірнє підприємство» є правомірним до таких суб'єктів, які засновані іншою юридичною особою, з врахуванням їх самостійної організаційно-правової форми.

Дочірня компанія – це компанія, яка контролюється материнською компанією. Найбільш типовою виявляється ситуація, коли контрольний пакет голосуючих акцій однієї компанії належить іншій компанії; в даному випадку перша іменується дочірньою, а друга – материнською. дочірнє підприємство являється самостійним суб'єктом господарювання і становить свою звітність. Разом з ти дані цієї звітності в розгорнутому вигляді представляються в консолідовану звітність, що накопичується материнською компанією [11, с. 950].

Отже, враховуючи все вище зазначене, вважаємо за доцільне закріпити в чинному ГК України у гл. 11 окрему статтю «Дочірні підприємства», в якій дати визначення самого поняття, а саме: дочірнє підприємство – це підприємство, що є залежним від іншого підприємства, яке здійснює контроль за управлінням та діяльністю в силу володіння ним більшістю голосів у такому дочірньому підприємстві, що виникло незалежно від його волі.

Список використаних джерел

1. Переверзева Л. Поняття «дочірнє підприємство». *Підприємництво, господарство і право*. 2012. № 4 (196). С. 50-53.
2. Господарський кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.
3. Про спеціальний режим інвестиційної та інноваційної діяльності технологічних парків: Закон України від 16 липня 1999 р. № 991-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1999. № 40. Ст. 363.
4. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р. № 2121-III *Відомості Верховної Ради України*. 2001. № 5-6. Ст. 30.
5. Хандакова О. П., Ноговицына Н. И. Различия между филиалом и дочерним предприятием. Научно-методический электронный журнал «Концепт». 2019. № 2 (февраль). 0,3 п. л. URL: file:///C:/Users/Win7/Downloads/razlichiya-mezhdu-filialom-i-dochernim-predpriyatiem.pdf (дата звернення: 13.10.2019).
6. Хєда С. Особливості правового статусу дочірнього підприємства (порівняльно-правовий аспект). *Підприємництво, господарство, право*. 2003. № 4. С. 65–67.
7. Вінник О.М. Правове становище дочірніх підприємств. *Підприємництво, господарство і право*. 2000. № 1. С. 3–7.
8. J. Murray What is a subsidiary. Benefits and disadvantages of subsidiaries. URL: <https://www.thebalancesmb.com/what-is-a-subsiidiary-company-4098839> (дата звернення: 13.10.2019).
9. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356.
10. Чевичалова Ж.В. Правовий статус дочірнього підприємства як самостійної організаційно-правової форми юридичної особи. *Підприємництво, господарство і право*. 2005. № 5. С. 72–76.
11. Ковалев В.В., Ковалев В.В. Корпоративные финансы и учет: понятия, алгоритмы, показатели. Учебное пособие. 3-е изд. М.: Проспект. 2015. 991 с.